

De zegepralende Vecht

In de huidige discussie over de watervervuiling ontmoet men vaak het argument, dat de strijd in Nederland eigenlijk een hopeloze zaak is vanwege de „grens overschrijdende” vervuiling. Met name in de strijd tegen fosfaten wordt er te vaak gezegd, dat wat wij er in Nederland aan toevoegen eigenlijk verwaarloosbaar is ten opzichte van wat via de Rijn ons land binnenkomt. Hierbij wordt dan overigens vergeten, dat wat wij van deze rivier ontvangen voor een zeer belangrijk gedeelte weer naar zee wordt afgevoerd. Maar ook los daarvan zijn er vele wateren waarin de eigen invloed bepaald niet onaanzienlijk is. Om dit aan te tonen werden enige maanden de fosfaatgehalten van de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal vergeleken ter hoogte van Nieuwersluis (zie tabel 1).

Bij het bestuderen van deze tabel vallen twee feiten op. De Vecht bevat ongeveer vier maal zoveel totaal fosfaat als het kanaal en de schommelingen in de Vecht zijn veel groter dan in het kanaalwater. Onze „eigen” bijdrage komt derhalve wel duidelijk tevoorschijn en de mogelijke invloed van Vechtwater op Randmeren en de Loosdrechtse Plassen behoeft geen toelichting. Ter viering van het vijftig-jarig bestaan van het rapport Josephus Jitta (1921) hebben wij voorts het zuurstofgehalte van de Vecht enige

maanden gevolgd. Alvorens deze resultaten toe te lichten, wil ik nogmaals het rapport Josephus Jitta citeren (zie ook Golterman, 1965):

TABEL 1 - *Totaal P-gehalte van Vecht- en Amsterdam Rijnkanaal water ter hoogte van Nieuwersluis in %/l.*

datum	Amsterdam Rijnkanaal	Vecht
9- 7-1970	329	687
30- 7-1970	221	512
20- 8-1970	339	1187
10- 9-1970	363	1364
1-10-1970	343	1867
22-10-1970	318	1912
12-11-1970	320	1836
3-12-1970	352	1783
14- 1-1971	500	2833
4- 2-1971	491	1800
25- 2-1971	367	1750
18- 3-1971	813	2080
8- 4-1971	598	1823
29- 4-1971	467	2567
21- 5-1971	428	2183
29- 6-1971	434	1668
30- 6-1971	440	1126
13- 7-1971	437	861
13- 8-1971	437	1881
20- 9-1971	427	3051
28-10-1971	739	1900
gemiddelde	436	1746

„J. Naar de meening van de meerderheid van de Commissie is de vervuiling van de Vecht door drijvend vuil van veel geringer betekenis dan die welke in andere oorzaken haren grond heeft.

2. De oorzaak van de verontreiniging van de Vecht is voornamelijk gelegen in het regelmatig loozen van de rioolstoffen op de Vecht door de gemeente Utrecht. Elke gemeente, aan de Vecht gelegen, draagt weliswaar enigermate tot de verontreiniging bij, doch het aandeel van de kleinere gemeenten in de verontreiniging is betrekkelijk gering wanneer men het vergelijkt met dat van de gemeente Utrecht.

Hoewel een lid der Commissie de meening is toegedaan, dat de Vecht behoort belast te worden met den afvoer van de afvalstoffen uit de aanliggende gemeenten, deelen de overige leden der Commissie deze meening niet. Het geheele rapport over het onderzoek naar de verontreiniging van de Vecht illustreert den onhoudbaren toestand, waarin deze rivier zich bevindt ten gevolge van het loozen van faecaliën en afvalstoffen door de aanliggende gemeenten en de noodzakelijkheid om hierin verbetering te brengen. Met klem dringt de Commissie er op aan, dat een wet tegen verontreiniging van de openbare wateren tot stand komt, want alleen langs wettelijken weg is het mogelijk om de gemeenten te verplichten om de gewenschte verbeteringen aan te brengen. Onder die omstandigheden zal in elk bijzonder geval door een technisch onderzoek in elke gemeente het middel kunnen worden gevonden en aangegeven, waardoor verontreiniging van het openbaar water door afvalstoffen wordt voorkomen.”

Let wel: dit rapport verscheen op 22 maart 1921.

Wanneer we dit citaat weer lezen krijgen we uit de zuurstofgehalten sterk de indruk, dat dat ene lid van de Commissie

uiteindelijk de slag toch gewonnen heeft. Bestudering van deze cijfers leert ons:

1. Ter hoogte van Nieuwersluis blijft het O₂ gehalte veelal onder de 10 %, hoewel er enkele periodes zijn dat rond 30 % gemeten kan worden. Bij zijn tocht door Loenen en Vreeland verandert er niet veel, ook niet ten goede.

2. Een aanzienlijke verbetering treedt op in het gebied Nes-Nigtevecht. Ten noorden hiervan worden zelfs waarden rond de 100 % gevonden met incidentele hoge uitschieters wijzend op intensieve algenopbloei (bijv. gebied G-L, 29-5-1969). Het valt op dat dit verschijnsel al in september weer is verdwenen.

3. Benoorden Weesp treedt soms weer een aanzienlijke verslechtering op, of blijft een te verwachten verbetering uit. De haven van Weesp vertoont een keer 109 % O₂ (vermoedelijk door opstuwing?) doch komt angstig vaak dicht bij 0 %, een voor de omwonenden niet plezierige zaak.

Conclusie

De bevolking rondom de Vecht blijkt heel duidelijk een zeer grote verslechtering van het Vechtwater te veroorzaken. Dit uit zich in lage O₂ gehalten en zeer hoge P-concentraties. De gevonden gehalten maken het water ongeschikt voor inlaat naar de Loosdrechtse Plassen of de Randmeren.

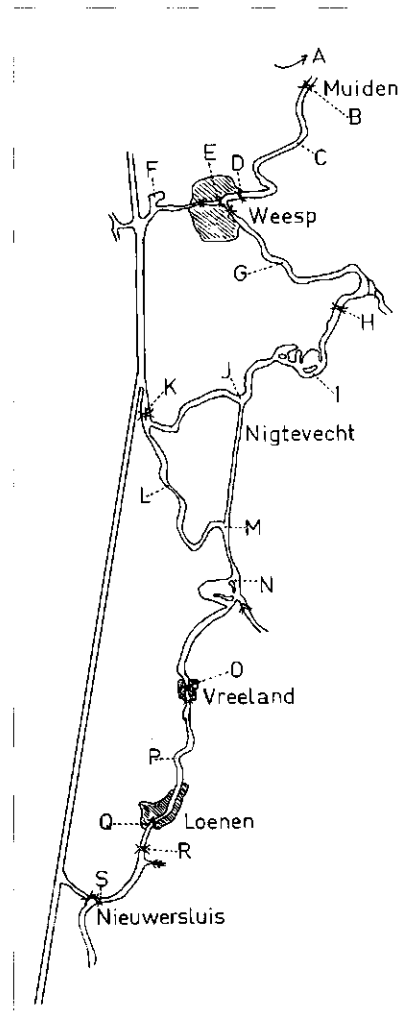
Ondergetekende is dank verschuldigd aan de heren A. Wisselo en H. Roon voor de veldmetingen, het verzamelen der monsters onder soms zeer koude en ook anderszins onaangename omstandigheden en de zorgvuldig verrichte analyses.

Literatuur

Rapport over het onderzoek van den omvang en de oorzaken van de verontreiniging van de Vecht en van de middelen om aan deze verontreiniging een einde te maken;

onder voorzitterschap van N. M. Josephus Jitta. 1921, 69 blz.

Golterman, H. L., 1965. Hydrologische problemen van de Vechtplassen. Akademiëdagen, deel 17; gehouden te Utrecht, april 1965; 23-36.

TABEL 2 - Zuurstof-gehalten in de Vecht tussen Nieuwersluis en Muiden; zie kaartje

Plaats	1968					1969															
	18-10 %	31-10 %	20-11 %	4-12 %	16-1 %	30-1 %	27-2 %	26-3 mgO ₂ /l	1-4 %	29-5 mgO ₂ /l	26-6 %	23-7 mgO ₂ /l	14-9 %	28-11 mgO ₂ /l	29-11 %	30-11 %	1-12 %	8-12 %	15-12 %		
A				73	46	41		13,56	100	10,39	82	6,77	70	7,14	76	6,77	77	4,95	48	4,56	36
B		24	53	67	50	39	36	11,50	85	9,92	81	8,44	89	6,15	65	8,00	93	4,09	40	4,52	36
C		31	55	3	47	36	31														
D		57	45	13	57	43	16	12,70	94	11,25	90	15,40	169	8,00	86	14,04	164	1,88	19	5,22	41
E		52	43	17	38	38	20	11,65	88	11,70	92	13,29	142	2,59	28	11,00	127	1,06	10		
F			18	1	13	49	2	0,19	14	2,60	21	10,23	109	0,10	1					4,64	38
G		41	42	23	44	43	26	12,37	93	8,20	66	12,25	131	3,85	42	13,45	158	4,42	42		
H		55	57	23	49	46	35	11,65	88	6,40	52	13,50	146	5,87	63	10,90	128	5,00	49	5,58	45
I		56	60	29	49	43		14,00	104	7,05	57	15,57	169	5,90	64	14,50	168	5,29	52		
J		48	50	22	56	38	31	11,50	85	7,15	59	9,67	103	5,00	54	9,63	112	3,01	30	7,66	63
K	12	23	36	1	20	73	35	4,54	35	6,00	49	5,56	58	2,29	25	4,70	54	2,09	21		
L	12	21	13	6	25	18	40	4,44	34	3,23	27	4,01	42	1,28	14	2,90	33	0,90	9	2,56	20
M	13		13	5	25							3,10	33	1,91	20	3,10	36	0,37	4		
N	12	19		3	22	13		3,00	24	2,42	20	3,29	35	0,74	8	1,50	17	0,31	3		
O	9	5	2	10	4	2	44	5,00	39	2,64	21	3,05	32	2,00	21	1,16	13	0,17	2	0,68	5
P	10	4	2	10	1	1	42														
Q				7	6	3		1,91	15	3,77	31	0,42	4	0,88	9	0,63	7	0,44	4	1,00	8
R			0	4	5	3	79	2,73	21	4,00	33	0,92	10	0,72	8	0,32	4	0,95	9	2,37	19
S			0	1	3	1	28	4,16	33	2,31	19	0,74	8	0,23	3	0,32	4	0,36	4	0,74	6